Ao. 1809. No. 61.

OMMELANDER COURANT.

Dingsdag den 1 *van Oogstmaand.*

Z W E D E N.

STOKHOLM *den* 4 *van Hooimaand.* Op den 1 dezer geschiedde, met den grootsten pracht, de huldiging des Konings, waartoe de plaats voor het standbeeld van Koning Gustaaf den III verkozen was, zynde aldaar onder den vryen hemel, op eene hoogte, een troon geplaatst. De medaille op de kroning, welke op den 29 van Zomermaand ll. voorviel, heeft op den eenen kant het beeltenis des Konings, met het byschrift: „ Karel XIII, Koning der Zweden, Wenden en Oothen, gekroont op den 29 Juny 1809;" en op de keerzyde het motto: „ het welzyn des volks is myn hoogste wet."

By onze nieuwe staatsregeling, is aan den Koning een staatsraad van 9 persoonen toegevoegd.

De hitte is hier zeer sterk. De Thermometer heeft reeds op 30 gr. gestaan.

D U I T S C H L A N D.

WEENEN *den* 15 *van Hooimaand.* Men kan zich de vreugde niet verbeelden, welke het volk dezer hoofdstad aan den dag legde, toen het de tyding van den gesloten wapenstilstand vernam. De regering van Oostenryk heeft zich gehaast, om dezelve in alle straten te doen aanplakken. De publieke fondsen hebben eene aanmerkelyke ryzing ondervonden. Het gerucht loopt, dat de Keizer zich onverwyld naar Parys zal begeven. De menigte loopt naar alle prenten-winkels, om daar de afbeeldingen, ten voeten uit, van Keizer Napoleon, van den prins van Neufchatel, van den Onder-Koning van Italie, en van den kroonprins van Beyeren te zien.

Z. E. de minister secretaris van staat is den 13 te Weenen aangekomen, van de armée terug komende De auditeurs van den staatsraad, die niet gebruikt worden in de behering der overwonnen landen, staan, naar men verneemt, naar Parys terug te keeren.

Overeenkomstig den wapenstilstand, is Presburg reeds door de Fransche troepen bezet.

De Beyersche luitenant-generaal van Wrede begint te herstellen, en zal binnen 14 dagen het bevel over zyne divisie wederom kunnen aanvaarden.

Het artillerie en musket-vuur was in de bataille van Wagram zoo geweldig, dat men geene schoten onderscheiden kon; een ontzettend geraas rolde onophoudelyk door de lucht. De gekwetsten, die na den slag meestal direct naar Weenen gebragt werden, zyn aldaar met ongemeen veel welwillenheid door de ingezetenen ontvangen en verzogd. Roerend was het, sedert, boven onderscheidene (van wegen de Franschen) aangeslagene billetten, deze woorden te lezen: „ Dat God u zegene, edelmoedige Weenenaars! gy hebt de Fransche gekwetsten met menschelykheid behandelt. De groote Napoleon zal het weten; gy hebt regten op zyne welwillenheid."

WEENEN *den* 16 *van Hooimaand.* De hoop op een aanstaanden vrede blyft steeds in deze hoofdstad zeer levendig; doch men verneemt niets van de onderhandelingen, zelfs kent men de namen der onderhandelaars niet. Alleenlyk bespeurt men eene groote drukte op de bureaux van den graaf van Champagny, minister der buitenlandsche zaken. Zyne Excellentie begeeft zich daaglyks naar het kasteel van Schönbrunn, waar hy geheele uren met Keizer Napoleon doorbrengt. Z. Maj. is zeer werkzaam sints eenige dagen, en arbeidt veel met den minister secretaris van staat, en met den heer Daru, intendant-generaal van de armée.

BERLYN *den* 10 *van Hooimaand* Kwaadwilligen hebben uitgestrooid, dat de hertog van Brunswyk-Oels, van hier, door onderscheiden leverantien van diverse artikelen van oorlogs-behoeften, ondersteund werd. Dan, de ongerymdheid van deze hatelyke uitstrooiselen is des te meer in het oog loopende, daar het algemeen bekend is, dat dergelyke opkoopingen, als verboden zynde, niet zonder voorkennis van het gouvernement kunnen geschieden, en dat de geheime uitvoer, door de kordons, welke op de grenzen staan, onmogelyk gemaakt is. Voor het overige strekt het tot een allerovertuigendst bewys, hoe sterk het gouvernement de stappen van dien prins, en vooral zyne proclamatien, in dewelke hy van den naam des Konings misbruik heeft durven maken, afkeurt, dat Z. Maj., om deszelfs misnoegen aan dien hertog te doen gevoelen, bevolen heeft, het vorstendom Oels, in Silesien, onder sequestratie te stellen.

ASCHAFFENBURG *den* 21 *van Hooimaand.* Naar men verneemt, zullen de Fransche en Oostenryksche gevolmagtigden, die over den vrede zullen handelen, in de stad Brunn zamen komen. Men noemt den generaal graaf Andreossy en den prins van Lichtenstein, als met deze gewigtige zending gelast.

Het hoofdkwartier van den aartshertog Karel is thans te Iglau.

F R A N K R Y K.

PARYS *den* 22 *van Hooimaand.* Van Napels schryft men, dat het kasteel van Ischia zich eindelyk by kapitulatie aan de Engelschen heeft overgegeven; de vyand heeft den generaal Colonne en de bezetting alle militaire eerbewyzingen toegestaan; zy zal naar Maltha gevoerd worden en aldaar hare uitwisseling afwachten. De Engelschen zyn nu van de drie eilanden, in den mond der baai van Napels, met name Ischia, Procida en Sesia, meester. Zy hadden op dezelve 8000 man, en daar onder 400 man ruitery, ontscheept, terwyl de bezetting niet meer dan 1000 man bedroeg. 's Vyands transportschepen zyn grootendeels vertrokken, waarschynlyk, om mondvoorraad te gaan halen, dien zy op gezegde eilanden niet van belang gevonden hebben.

PARYS *den* 23 *van Hooimaand.* Een onzer dagbladen meldt, dat Z. Maj. de Keizer en Koning, op het einde dezer maand, in Hoogstdeszelfs hoofdstad zal zyn teruggekeerd.

H O L L A N D.

AMSTERDAM *den* 29 *van Hooimaand.* Men ziet alhier het volgend Koninklyk decreet:

LODEWYK NAPOLEON, door de gratie Gods en de constitutie des Koningryks, Koning van Holland, Connétable van Frankryk.

Op het rapport van Onzen minister van eeredienst en binnenlandsche zaken, van den 27 van Zomermaand dezes jaars no. 4, geëxamineerd hebbende een adres van het opper-consistorie der Hollandsche-Hoogduitsche-Israëlitische gemeente binnen dit Ryk; en

Willende krachtdadig medewerken, om uit den weg te ruimen, al het geene de civilisatie onder het gros onzer Israëlitische onderdanen kan hinderlyk zyn; en in aanmerking nemende, dat het maar al te zeer verwaarloosd gebruik der Hollandsche taal onder hen dient bevorderd, en dat der zoogenaamde Joodsche taal afgeschaft te worden;

Hebben wy besloten en besluiten:

Art. 1 De vertaling des Bybels uit de Hebreeuwsche in de Nederduitsche taal, welke onder het toezigt van het opper-consistorie der Hollandsche-Hoogduitsche-Israëlitische gemeente binnen dit Ryk wordt bewerkstelligd, zal als de eenige authentieke vertaling, ten gebruike van deszelfs geloofsgenoten, worden aangezien.

2. Het zal aan niemand binnen het Ryk vrystaan, om, gedurende den tyd van twintig eerstkomende jaren, eene andere vertaling des Bybels ten voormelden gebruike te vervaardigen; de vertaling, die door het opper-consistorie zal worden in het licht gegeven, na te drukken, of, buiten 's lands gedrukt wordende, binnen het Ryk in te voeren of te verkoopen, op alle zoodanige boeten en straffen, als by art. 3 en 5, van de wet van den 3 van Zomermaand 1803 zyn gestatueerd; mits het opper-consistorie zich gedrage naar het geen, by de voornoemde wet, in het breede tot de verkryging en het behouden van het regt van kopy is gestatueerd.

3. Zoodra de vertaling, by artikel 1 vermeld, het zy in haar geheel of by gedeelten, door het opper-consistorie zal zyn in 't licht gegeven, zullen zoodanige Hollandsche-Hoogduitsche-Israëliten, die het beroep van onderwyzer exerceren, gehouden zyn, hunne leerlingen zoo wel op de schoolen als by privaat-lessen, uit de meergemelde vertaling te onderwyzen; verbiedende wy wel expresselyk aan alle dezelven, om van de zoogenaamde Joodsche taal gebruik te maken; op pœne, dat de geenen, welke contrarie aan dit artikel mogten handelen, voor de eerste reize, gedurende zes maanden, in hunne functien zullen worden gesuspendeerd, en voor de tweede reize, geheel en al van hun patent als onderwyzers worden verstoken; zonder dat zy hetzelve immer zullen kunnen herkrygen.

4. Het opper-consistorie zal in Onzen naam alle opper-rabbynen, rabbynen en leeraren, gelasten, by openlyke predikatien, als anderzins, hunne geloofsgenoten aantemoedigen, om zich meer en meer in de beoefening der Hollandsche taal te volmaken, en van geene andere bybel-verklaring als van de voormelde gebruik te maken. —— Het opper-consistorie zal aan Onzen minister van eeredienst en binnenlandsche zaken verslag doen van de loffelyke pogingen, die door deze of gene rabbynen ten dien opzigte zullen zyn in het werk gesteld, en tevens opgeven de zulken, die onverhoopt niet met de nodige yver daartoe mogten hebben medegewerkt, ten einde derzelver namen respectivelyk aan Ons worden bekend gemaakt.

5. Onze minister van eeredienst en binnenlandsche zaken zal zorge dragen, dat voortaan aan gene Israëliten (behalven de genen die reeds, vóór ons decreet van den 12 van Herfstmaand des voorleden jaars, als zoodanig zyn gepatenteerd geweest) een patent als onderwyzer, zonder aanzien waarin het onderwys, dat zy wenschen te geven, ook mogte bestaan, worde verleend, ten zy dezelve vooraf door de school commissien of school-opzieners van hunne woonplaats zullen zyn geëxamineerd, en eene proeve hebben gegeven, de Hollandsche taal volkomen magtig te zyn; zullende de genen, die den Godsdienst onderwyzen willen, daarenboven by het opper-consistorie moeten zyn geadmitteerd.

6 Zoodra het eerste boek der te vertalene Bybel zal zyn afgedrukt, zal hetzelve, van wege het opper-consistorie geautentiseerd, op alle seminarien en armen-scholen der Hollandsche-Hoogduitsche-Israëlitische gemeente, alwaar de Godsdienst onderwezen wordt, moeten worden ingevoerd; zullende het opper-consistorie zorg dragen, dat er op de genoemde schoolen genoegzaam deskundige, het zy als onderwyzers of ondermeesters, fungeren of aangesteld worden, die de vereischten bezitten, by art. 5 hierboven vermeld.

7. Dit besluit zal worden gepubliceerd en aan het hoofd der te vertalene Bybel geplaatst.

8. Onze minister van eeredienst en binnenlandsche zaken, en van justitie en politie, zyn, ieder voor zoo veel hen aangaat, belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit.

Gegeven in Ons Koninglyk paleis op het Loo, den 10 van Hooimaand 1809, en van Onze regering het vierde.

L O D E W Y K.

De minister van justitie en politie,

ALEXANDER VAN HUGENPOTH TOT AERDT.

GRONINGEN *den* 31 *van Hooimaand.* Volgens de, te Parys, loopende geruchten, zouden de vredes-præliminairen tusschen Frankryk en Oostenryk reeds geteekend zyn, en de laatste mogendheid afstand doen van Gallizie, Istrie, de Krain, Carniole en Karinthie, alsmede van deszelfs aandeel van Tyrol en Croatie; zullende Oostenryk, nog daarenboven, eene zware contributie, ter vergoeding der oorlogsonkosten, aan Frankryk moeten betalen, en de Fransche armée, tot op de volkomene afbetaling, hare tegenwoordige positie behouden. Volgens andere geruchten, zou voortaan, in Oostenryk en Hongarye, de groote Donau de grensscheiding zyn, en diensvolgens Passau, Linz, Weenen, Presburg, Raab, Ofen, Essek en de rivier de Drave, tot aan Croatie, met insluiting van Fiume en Trieste, de grenslinie formeeren.

Van AIX, in het departement van den Mont-blanc, wordt, onder den 12 dezer, gemeld, dat aldaar, by een allerhevigst onweder, vergezeld van eene hoos, waardoor in een dertigtal dorpen groote verwoestingen aangeregt werden, hagelsteenen gevallen zyn ter grootte van een vuist, wegende eenige daarvan 2, 3½, en zelfs 4 ℔. (Zie *Kon. Cour.* van zat. d. 29 v. Hooimaand.)

De ondergeteekende M. L. RIEDEL (dochter van wylen den præceptor *P. W. C. Riedel*) door ziekte verhindert zynde geworden, om, *na het gedane* EXAMEN, hare FRANSCHE SCHOOL (ingevolge advertentie in de Groninger en Ommelander Couranten) op den 15 van Bloeimaand ll. aantevangen, doch zich thans volkomen hersteld ziende, maakt by dezen bekend, dat zy voornemens is, van HEDEN af, zynde den 1 van Oogstmaand, des morgens van 9 tot 12, des nademiddags van 2 tot 4, en des avonds van 5 tot 7 uren, FRANSCHE SCHOOL *te houden*, en onderwys te geven in de FRANSCHE TAAL, en in de beginselen der ENGELSCHE en HOOGDUITSCHE TALEN, als mede in het *Wollenaaijen*, *Borduren*, *Bloemenmaken*, *Knoopen*, en verdere fyne vrouwelyke handwerken. Het *Schoolgeld* van de *dagschool* is *f* 6 - 10 - :, en dat van de *avondschool* *f* 4 - : - : in het vierendeel jaars. De ondergeteekende is woonachtig aan de *zuidzyde* van de *breede markt*, boven den zilversmid POOTHOLT, en recommandeert zich, onder belofte van een *grondig onderwys* en eene *goede behandeling*, in de gunst van een ieder.

M A R I A L O U I S A R I E D E L.

Iemand genegen zynde een HEER of JUFVROUW, het zy *met of zonder opzicht*, voor KOST en INWONING te BESTEDEN by *fatzoenlyke lieden*, die in het departement DRENTHE woonachtig zyn, en reeds zulk een persoon in huis gehad hebben, kunnen zich, met geslotene brieven, onder de letters G. B. te *Groningen*, by den drukker dezer adresseren.

B. HAITZEMA te *Winschoot*, presenteert vry uit de hand, voor den tyd van *drie* of *zes* jaren te Verhuren: eene BOEREN BEHUIZINGE en SCHUUR, benevens eene groote VEEN-PLAATS, *het Kerken*-genaamd; een dito PLAATS, zynde No. 1, in de *Beneden Pekel-A*, voort aan de eerste Plaats gelegen, bestaande in *Bouw- Weide en Hooilanden*, en eene groote menigte beste *Dallen*, om te Boekweiten. —— Ook zyn by dezelve eenige duizenden kostelyke EIKEN TELLINGEN te bekomen. Iemands gading zynde, kan daar over met bovengenoemde spreken.

In het *FABRIEK* van HAVINGA en L. OORTWYN, aan het Damster-diep, Zuidzyde, tegen over de *Kolk*, in de gewezen Brouwery *de Zwaan* binnen *Groningen*, is thans de prys der GEPAKTE CICHOREI voor de Kooplieden, het pond á 2 stuivers, en by het enkelde pond á 2 stuivers 4 duiten.

Met permisse van het GEMEENTE-BESTUUR van SCHARMER, is de Kastelein HARM GERRITS te *Scharmer* voornemens, *ten zynen huize*, op ZATURDAG den 5 van *Oogstmaand* aanstaande, een PAPEGAAI *van de steng te laten schieten.* Men zal precies te 2 uren in den nademiddag beginnen. De liefhebbers kunnen zich *Zaturdag voordemiddag* van 9 tot 12 uren laten inteekenen.

Met permisse van het GEMEENTE-BESTUUR van ADUARD, gedenkt de Kastelein HINDRIK WILKENS, woonachtig in de Herberg *KOSTVERLOREN*, buiten de *Krane Poort*, op *Maandag* den 7 van Oogstmaand eerstkomende te laten VERHARDDRAVEN: Een buitengemeen fraaye met ZILVER BESLAGENE ZWEEP; zullende alleenlyk die Paarden hierby worden toegelaten, welke nog geen Zweep gewonnen hebben, en naar genoegen der Keurmeesters zyn.

NB. De liefhebbers worden vriendelyk verzocht hunne Paarden, te 2 uren des nademiddags, ten huize van bovengemelden Kastelein, te laten *aanteekenen*; zullende het *Ryden* precies te 3 uren een begin nemen.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN van de STAD SNEEK, zullen op *Woensdag* den 9 van Oogstmaand 1809, nademiddags te *twee uren*, laten Verharddraven: eene extra fraaije met ZILVER Gemonteerde ZWEEP, door Paarden van zessen klaar, die Koopmans waar, tot genoegen der Keurmeesters zyn, en te *Sneek* nog geen Zweep gewonnen hebben; zullende de aangeving moeten geschieden te *tien uren*, *op-* en de monstering *voor* den Raadhuize aldaar, te *half elf uren* voormiddag, en terstond daarna de conditien gelezen, en gelot worden.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN van de STAD SNEEK, zullen op *Woensdag* den 16 van Oogstmaand 1809, nademiddags te *twee uren* precies, laten Verhardzeilen: DRIE fraaije ZYDENE VLEUGELS met ZILVERE SCHEERHOUTEN en TUIGJENS, en wel één voor Jagten van 24 voeten en daarboven — één voor Jagten onder de 24 voeten; alles Friesche maat — en één voor Boten. De aangeving geschiedt te *tien uren* voordemiddags, en de loting te *half elf uren* daarna, op den Raadhuize aldaar.

Een BOEKWEITEN MULDERS KNECHT, die direkt werk begeert, mits zyn werk wel verstaande en van goede getuigenis voorzien, adresfere zich by JELLE DE VRIES, aan het Boterdiep.

Dewyl velen onzer lezers ten platten lande de EXTRAORDINAIRE OMMELANDER COURANT van *vrydag avond* den 21 ll. —— inhoudende het 25ste bulletin, of relaas van de overtogt over den Donau en de daaropgevolgde bataille van Enzersdorf en Wagram —— niet gekregen hebben, en daardoor, in de, door ons van tyd tot tyd medegedeelde officieele stukken van den oorlog met Oostenryk, by hen eene gaping ontstaan is, die, indien zy niet op eenigerhande wyze wordt aangevuld, hen het vervolg duister en verward moet doen voorkomen —— hebben wy nodig geoordeelt, alvorens verder te gaan, hen het volgend 25ste bulletin, gedateerd Wölkersdorf den 8 van Hooimaand, te moeten mededelen:

„ De werken van den generaal graaf Bertrand en van het corps, dat hy commandeert, hadden, sedert de eerste dagen dezer maand, den Donau geheel beteugeld. Z. Maj. besloot terstond zyne armée in het eiland Lobau te vereenigen, op de Oostenrykiche armée te deboucheren, en haar eenen algemeenen slag te leveren. Het was geenzins, om dat de stand der Fransche armée te Weenen niet zeer schoon was. Meester van geheel den regter oever van den Donau; Oostenryk en een aanzienlyk gedeelte van Hongarye in hare magt hebbende, bevond zy zich in den grootsten overvloed. Indien men eenige moeijelykheden ondervond in de approviandering der bevolking van Weenen, dit haperde aan de slechte inrigting der beheering, aan eenige belemmeringen, die elken dag minder zouden geworden zyn, en aan de moeijelykheden, die natuurlyk geboren worden uit zulke omstandigheden, als die, waarin men zich bevond, vooral in een land, waarin de graan-handel een uitsluitend privilegie van het gouvernement is. Maar waarom dus van de vyandelyke armée gescheiden gebleven, door een kanaal van drie of vier honderd roeden breedte, als de middelen tot den overtogt voorbereid en verzekerd waren geworden? Dat zou geloofwaardigheid bygezet hebben aan de leugens, die de vyand met zoo veel drift in zyn land, en in de naburige landen heeft verspreid en uitgestrooid. Dat zou twyfeling overgelaten hebben, omtrent de gebeurenissen van Eszling, dat zou eindelyk reden gegeven hebben, om te denken, dat er eene gelykheid van toestand tusschen twee zoo onderscheidene legers bestond, waarvan de eene bezield en in zekeren opzigte versterkt was door voordelen en vermenigvuldigde overwinningen, en de andere ontmoedigd door de gedenkwaardigste neêrlagen."

„ Alle de berigten, die men omtrent de Oostenrykische armée had, meldden dat zy aanzienlyk was; dat zy versterkt was geworden door talryke reserven; door de ligtingen van Moravie en Hongarye, en door al de landweer der provintien; dat zy hare kavallerie weder van paarden voorzien had, door requisitien in alle de kreitzen, en hare artilleriebespanningen verdrievoudigd, door onnoemelyke ligtingen van karren en paarden, in Moravie, in Bohemen en in Hongarye, te doen. Om de kansen in hun voordeel nog te vermeerderen, hadden de Oostenrykische generaals veld-werken opgerigt, waarvan de regter vleugel leunde tegen Groot-Aspern en de linker tegen het steedje Enzersdorf. De dorpen Aspern, Eszling en Enzersdorf, en de tusschen-ruimten die hen van elkander scheidden, waren gedekt door redouten, met palissaden en stormpalen voorzien, en gewapend met meer dan 150 stukken zwaar geschut, dat men uit de vestingen van Bohemen en Moravie getrokken had. Men kon niet begrypen hoe het mogelyk was, dat de Keizer, met zyne ondervinding van den oorlog, zulke krachtig verdedigde werken wilde aantasten, die door eene armée ondersteund werden, welke men op 200,000 man, zoo troepen van linie als militie en insurrectie, begrootte, en eene artillerie van acht of negen honderd veld-stukken had. Het scheen meer eenvoudig, eenige uren lager, nieuwe bruggen over den Donau te werpen, en aldus het door den vyand gereed gemaakt slagveld nutteloos te maken. Maar, in dit laatste geval, wist men niet hoe de zwarigheden te vermyden, welke reeds byna rampspoedig voor de armée geweest waren, en hoe in twee of drie dagen zoo ver te komen, van deze nieuwe bruggen in veiligheid te stellen, tegen de werktuigen van den vyand"

„ Van eenen anderen kant was de Keizer gerust. Men zag werken op werken in het eiland Lobau opwerpen, en op het zelfde punt verscheidene bruggen op paalwerk, en verscheidene reijen met staketzels oprigten."

„ Deze gesteldheid der Fransche armée, tusschen deze twee groote moeijelykheden geplaatst, was den vyand niet ontsnapt. Hy begreep dat zyne armée, te talryk en niet geoefend genoeg, zich aan een zeker verlies zou blootstellen, indien zy de aanvallende party koos; maar ter gelyker tyd geloofde hy, dat het onmogelyk was, om dezelve uit hare zaamgedrongene positie te verjagen, door welke hy Bohemen, Moravie en een gedeelte van Hongarye dekte. Het is waar, dat deze positie Weenen niet dekte, en dat de Franschen in het bezit van die hoofdstad waren: maar dat bezit was, tot een zeker punt, betwist, dewyl de Oostenrykers zich handhaafden als meesters van een oever des Donau's, en de toevoeren beletteden van de noodigste zaken, voor het onderhoud van zulk eene groote stad. Dit waren de redenen van hoop en vrees, en de stof voor de gesprekken der beide legers, toen den 1 van Hooimaand, des ochtends ten 4 uren, de Keizer zyn hoofdkwartier naar het eiland Lobau overbragt dat door de ingenieurs reeds genoemd was, eiland Napoleon. Een klein eiland, waaraan men den naam van den hertog van Montebello gegeven had, en dat Enzersdorf bestreek, was met 10 mortieren en 20 achtien-ponders gewapend Een ander eiland, genaamd eiland Espagne, was met 6 twaalf ponders en 4 mortieren gewapend. Tusschen deze twee eilanden, had men eene battery van gelyke sterkte, als die van het eiland Montebello opgerigt, en die eveneens Enzersdorf bestreek. Deze 62 stukken zwaar geschut hadden het zelfde doel, en moesten in twee uren tyds de kleine stad Enzersdorf plat schieten, er den vyand uitjagen, en zyne werken vernielen. Ter regter had het eiland Alexander, met 4 mortieren, 10 twaalf en 12 zesponders gewapend, ten oogmerk, om de vlakte te bestryken, en het slaan en uitbreiden onzer bruggen te beschermen."

„ Den 2, wierp zich de... ...., aide de camp van den hertog van Rivoli (Massena), met 500 voltigeurs in het eiland van den molen, en maakte er zich meester van. Men wapende dat eiland. Men vereenigde het met het vaste land door eene kleine brug, die naar den linker oever leidde. Voorwaards wierp men een kleine verschansing op, die men de kleine redoute noemde. Des avonds schenen de redouten van Eszling daaromtrent erg op te vatten, en niet twyfelende of dit was eene eerste battery, dien men tegen hen wilde doen werken, schoten zy er met de grootste hevigheid op. Dit was juist de intentie, die men gehad had met zich van dat eiland meester te maken; men wilde de aandacht des vyands daar heen lokken, om hem af te trekken van het ware doel der opratie."

Overtogt over den arm des DONAU'S *aan het eiland* LOBAU.

„ Den 4, des avonds ten 10 uren, deed de generaal Oudinot, op den grooten arm des Donau's 1500 voltigeurs onder bevel van den generaal Couroux inschepen. De colonel Baste, met 10 kannoneer-sloepen, convoijeerde en ontscheepte dezelve aan geenen kant van den kleinen arm des eilands Lobau, in den Donau. De batteryen van den vyand waren weldra vernield, en hy verjaagd uit de bosschen, tot aan het dorp Muhlleiten."

„ Des avonds ten 11 uren ontvingen de, tegen Enzersdorf gerigte, batteryen bevel om hun vuur te beginnen. De hauwitzers zetteden die ongelukkige kleine stad in den brand, en, in minder dan een half uur waren de vyandelyke batteryen tot zwygen gebragt."

„ De chef-de-bataillon Desfoles, directeur van de bruggen-equipages en de ingenieur der marine..... hadden, in den arm van het eiland Alexander, eene brug van 80 roeden, uit één stuk bestaande, en 5 groote ponten gereed gemaakt."

„ De collonel Sainte-Croix, aide-de-kamp van den hertog van Rivoli, wierp zich in de ponten met 2500 man, en landde aan den linker oever."

„ De brug van één stuk, de eerste van dit soort die tot heden gemaakt is geworden, werd in minder dan 5 minuten geplaatst, en de infanterie trok er in den storm-marsch over."

„ De kapitein Bozella sloeg, in anderhalf uur, eene brug van vaartuigen."

„ De kapitein Payerimoffe sloeg in twee uren eene brug van vlotwerk."

„ De armée had alzoo, ten 2 uren na middernacht, vier bruggen, en was overgetrokken, met den linker vleugel 1500 roeden beneden Enzersdorf, gedekt door de batteryen, en met den regter by Wittau. Het corps van den hertog van Rivoli vormde den linker vleugel; dat van den graaf Oudinot het centrum, en dat van den hertog van Auerstadt den regter vleugel. De corps van den prins van Ponte-Corvo (Bernadotte), van den Onder-Koning en van den hertog van Ragusa (Marmont), de garde en de kurassiers, vormden de tweede linie en de reserven. Eene diepe duisternis, een verschriklyk onweer en een geweidige stortregen, maakten dien nacht zoo afgryslyk, als hy gunstig was voor de Fransche armée en voor haar roemryk zyn moest."

„ Den 5, by de eerste zonnestralen, erkende elk wat het ontwerp des Keizers was, die zich toen met zyne armée in slagorde bevond aan den uitersten linker vleugel des vyands, alle zyne verschanste kampementen getourneerd en alle zyne werken nutteloos gemaakt hebbende, en alzoo de Oostenrykers noodzakende om hunne positien te verlaten, en hem slag te komen leveren, ter plaatse die hem behagen zoude. Dit groot vraagstuk was opgelost, en zonder den Donau elders te passeeren, zonder eenige protectie te ontvangen van de werken, die men aangelegd had, noodzaakte men den vyand om te vechten, drie vierde uurs van zyne redouten. Men voorzag, van toen af aan, de grootste en gelukkigste uitkomsten."

„ Ten 8 uren des ochtends hadden de batteryen, die Enzersdorf beschoten, zulk eene uitwerking gedaan, dat de vyand zich bepaald had met die stad, door 4 bataillons bezet te laten. De hertog van Rivoli deed tegen haar zynen eersten aide-de-camp Sainte Croix marcheeren, die geenen grooten tegenstand ondervond, er zich meester van maakte, en alles wat er zich in bevond krygsgevangen nam."

„ De graaf Oudinot omsingelde het kasteel van Sachsengang, dat de vyand bevestigd had, deed de 900 man die het verdedigden, kapituleeren, en nam 12 stukken geschut."

„ De Keizer deed daarop de gansche armée, zich, in de onmeetlyke vlakte van Enzersdorf, uitbreiden."

Bataille van ENZERSDORF.

„ Ondertusschen herstelde de vyand, met zyne ontwerpen in verwarring gebragt, zich langzamerhand van zyne bevreemding, en trachtte in dat nieuwe slagveld zich van eenige voordeelen te verzekeren. Tot dat einde zond hy verscheidene colommen infanterie, een goed aantal stukken geschut en zyne geheele kavallerie, zoo van linie als van de insurrectie, af, om te beproeven of hy den regter vleugel der Fransche armée kon omtrekken. Diensvolgens kwam hy het dorp Ruezenhof bezetten. De Keizer beval den generaal Oudinot om dat dorp te doen wegnemen, ter regter zyde van hetwelk hy den hertog van Auerstad (Davoust) deed passeeren, om zich naar het hoofdkwartier van prins Karel te wenden, steeds van den regter naar den linker marcheerende."

„ Van des middags ten 12 uren tot des avonds ten 9 uren, manoeuvreerde men in die onmeetlyke vlakte, en bezette men al de dorpen. Naar mate men op de hoogte der verschanste kampen van den vyand kwam, vielen zy van zelve, en, als ware het door tovery, in onze handen. De hertog van Rivoli deed die zonder tegenstand bezetten. Het is op die wyze, dat wy ons meester gemaakt hebben van de werken van Eszling en van Groot-Aspern, en dat de arbeid van 40 dagen den vyand van geene nuttigheid geweest is. Hy maakte eenigen tegenstand in het dorp Raschdorf, dat de prins van Ponte Corvo deed aantasten, en wegnemen door de Saxen. De vyand werd overal, vechtende, meêgesleept en verpletterd door de meerderheid van ons vuur Dat onmeetlyk slagveld bleef overdekt met zyne overblyffelen."

Bataille van WAGRAM.

„ Ontroerd over de voortgangen der Fransche armée, en over de groote voordeelen, die zy, byna zonder inspanningen, verwierf, deed de vyand alle zyne troepen marcheeren, en des avonds ten 6 uren bezette hy de volgende positie: zyn regter vleugel, van Stadelau tot Görsdorf: zyn centrum, van Görsdorf tot Wagram, en zynen linker vleugel van Wagram tot Neusiedel. De Fransche armée had haren linker vleugel te Groot Aspern, haar centrum te Raschdorf, en haren regter-vleugel te Glinzendorf. In deze positie scheen de dag byna geeindigd, en men moest verwachten, des anderendaags, eenen grooten veldslag te hebben. Maar men vermeed dien, en men doorsneed 's vyands positie, hem belettende om eenig vast plan aantenemen, indien men in dien nacht zich van het dorp Wagram meester maakte. Alsdan liet zyne reeds onmeetlyke linie, in der haast en ten gevolge der uitkomsten van het gevecht genomen, de onderscheidene corpsen zyner armée, zonder orde en zonder rigting, ronddwalen, en men zou er goede rekening, zonder ernstig gevecht, meê gemaakt hebben. De aanval van Wagram had plaats; onze troepen bemagtigden dat dorp: maar eene colom Saxen en eene colom Franschen hielden, wegens de duisternis, elkander voor vyandelyke troepen, en die operatie mistte."

„ Men schikte zich toen tot den slag van Wagram. Het schynt, dat de schikkingen van den Franschen en van den Oostenrykschen generaal geheel verschillend waren. De Keizer bragt den nacht door met zyne magt in het centrum te verzamelen, alwaar zyn persoon zich op een kanonschot

('t vervolg op de kant van deze bladzyde.)

van Wagram bevond. Dien ten gevolge, begaf zich de hertog van Rivoli ter linker zyde van Aderka, latende eene eenige divisie op Aspern, welke bevel had, om zich des noods, op het eiland Lobau terug te trekken. De hertog van Auerstad kreeg bevel om het dorp Groshofen voorby te trekken, om nader by het centrum te komen. De Oostenrykische generaal, integendeel, verzwakte zyn centrum om zyne uiterste vleugels te dekken en te versterken, waaraan hy eene nieuwe uitbreiding gaf."

„ Den 6, by het aanbreken van den dag, bezette de prins van Ponte-Corvo den linker-vleugel, hebbende in eene tweede linie den hertog van Rivoli. De Onder Koning verbond zich aan het centrum, alwaar het corps van den graaf Oudinot, dat van den hertog van Ragusa, die der Keizerlyke garde en de divisien kurassiers, 7 of 8 linien vormden."

„ De hertog van Auerstadt marcheerde van den regtervleugel, om by het centrum aantekomen. De vyand daarentegen zette het corps van Bellegarde in beweging op Stadelau. De corps van Collowrath, van Lichtenstein, en van Hiller verbonden dien regtervleugel met de positie van Wagram, alwaar de prins van Hohenzollern was, en aan het uiterste van den linkervleugel te Neusiedel, alwaar het corps van Rosenburg debouchcerde, om insgelyks den hertog van Auerstadt te overvleugelen. Het corps van Rosenburg en dat van den hertog van Auerstadt, eene tegenstrydige beweging makende, ontmoetteden elkander by de eerste zonnestralen, en gaven het teeken tot den slag. De Keizer begaf zich terstond op dat punt, deed het corps van den hertog van Auerstadt, door de divisie kurassiers van den hertog van Padua (Arrighi), versterken, en deed het corps van Rosenburg in de flank aantasten, door eene battery van 12 stukken geschut der divisie van den generaal graaf Nansouty. In minder dan drie kwartier, had het schoone corps van den hertog van Auerstadt het corps van Rosenburg overmand, wierp het overhoop en tot aan geene zyde van Neusiedel terug, na aan hetzelve veel verlies toegebragt te hebben."

„ Gedurende dien tyd ving de kanonnade langs de geheele linie aan, en de schikkingen des vyands ontwikkelden zich van oogenblik tot oogenblik. Geheel zynen linker-vleugel werd door artillerie gedekt. Men zou gezegd hebben, dat de Oostenrykische generaal niet vocht om de overwinning, maar alleen op het oog had: hoe van eene overwinning voordeel te trekken. Deze schikking des vyands scheen zoo onzinnig, dat men eenige list vreesde, en dat de Keizer eenigen tyd verschoof, om de gemakkelyke schikkingen te bevelen, welke hy te maken had, om die des vyands te vernietigen, en die voor hem noodlottig te maken. Hy beval den hertog van Rivoli eenen aanval te doen op een dorp, dat de vyand bezette, en dat het uiterste van het centrum een weinig drukte. Hy gelaste aan den hertog van Auerstadt de positie van Neusiedel om te trekken, en op Wagram te marcheeren, en hy deed den hertog van Ragusa en den generaal Macdonald in colonne vormen, om Wagram wegtenemen, in het oogenblik, waarin de hertog van Auerstadt zoucheerde."

„ Terwyl dit gebeurde, bekwam men berigten, dat de vyand met hevigheid het dorp aantastte, hetwelk de hertog van Rivoli bemagtigd had; dat onze linker-vleugel 3000 roeden omgetrokken was; dat zich te Groot Aspern reeds eene levendige kanonnade liet hooren, en dat de tusschenruimte, van Groot-Aspern tot Wagram, bedekt scheen met eene onmeetlyke linie van artillerie Er viel niet meer aan te twyfelen. De vyand beging eene vreeslyke vout; men had er slechts zyn voordeel mede te doen. De Keizer beval terstond aan den generaal Macdonald, om de divisiën Broussier en Lamarque in colom van aanval te schikken. Hy deed hen ondersteunen door de divisie van den generaal Nansouty, door de garde te paard, en door eene battery van 60 stukken der garde, en 40 stukken van onderscheiden corpsen. De generaal graaf van Lauriston marcheerde, aan het hoofd van die battery van 100 stukken artillerie, op eenen draf naar den vyand, rukte tot op een half kanonschoot zonder te schieten voort, en nu begon een verbazend vuur, het welk dat des vyands deed ophouden, en den dood in zyne gelederen bragt. De generaal Macdonald rukte nu in stormmarsch aan. De divisie generaal Reille ondersteunde den generaal Macdonald, met de brigade fuseliers en de scherpschutters der garde. De garde had eene verandering van front gemaakt, om dezen aanval onfeilbaar te maken. In een oogopslag, verloor het centrum des vyands een uur gronds; zyn verschrikte regter-vleugel gevoelde het gevaar der positie, waarin hy zich geplaatst vond, en trok in grooten haast terug. De hertog van Rivoli tastte hem toen van voren aan. Terwyl de wanorde van 's vyands centrum de ontsteltenis in zynen regter-vleugel bragt, en deszelfs bewegingen forceerde werd zyn linker-vleugel aangetast en overvleugeld door den hertog van Auerstadt, die Neusiedel bemagtigd had, en die, de bergvlakte beklommen

hebbende, op Wagram marcheerde. De divisie Brousfier en de divisie Gudin hebben zich met roem overdekt."

„ Het was toen eerst 10 uren in den morgen, en de minst doorzigtige lieden zagen, dat de dag beslist en de overwinning aan ons was."

„ Des middags marcheerde de graaf Oudinot op Wagram, om den hertog van Auerstadt in den aanval te helpen. Hy slaagde daarin, en bemagtigde die gewigtige positie. Van 10 uren af, vocht de vyand niet meer dan om zyn aftogt te dekken: van 12 uren af, was dezelve algemeen, en greep in wanorde plaats, en een geruimen tyd vóór den nacht was de vyand uit het gezigt. Onze linker-vleugel was geplaatst te Jetelsee en Ebersdorf, ons centrum op Obersdorf, en de kavallerie van onzen regter-vleugel had voorposten tot by Schönkirchen."

„ Den 7, by het aanbreken van den dag, was de armée in beweging, en marcheerde op Korneuburg en Wölkersdorf, en had voorposten op Nicolsburg [op de grenzen van Moravie]. De vyand, van Hongarye en Moravie afgesneden, zag zich naar den kant van Bohemen gedrongen."

„ Zie daar het verhaal der bataille van Wagram, eene beslissende en voor altoos vermaarde bataille, waarin 3 á 400,000 man, en 12 á 1500 stukken geschut tegen den anderen in beweging waren, voor de grootste belangen, op een door den vyand, sedert verscheidene maanden bestudeerd en bevestigd, slagveld. Tien vanen, 40 stukken geschut, 20,000 krygsgevangenen, waar onder 3 á 400 officieren, en een goed aantal generaals, colonels en majoors, zyn de zegeteekenen dezer overwinning. De slagvelden zyn overdekt met dooden, onder welke men de lyken vindt van verscheidene generaals, en onder anderen van zekeren Norman, een Franschman, verrader van zyn vaderland, die zyne bekwaamheden tegen hetzelve onteerd had."

„ Men kan berekenen, dat de uitslag dezer bataille zal zyn, dat de Oostenrykse armée zich tot minder dan 60,000 man zal gebragt zien."

„ De generaal der divisie Lasalle, de colonel van het 9de regiment infanterie van linie, en de adjudant-commandant Duprat, zyn gedood; de hertog van Istrie (Besières), de Beijersche gen. van Wrede, de generaals Seras, Grenier, Vignolle, Sahuc, Frere, Defrance, en de prins Aldobrandini, de majoors der garde Doumenil en Corbineau, als mede de colonel Sainte Croix zyn gekwetst geworden."

„ De generaal-staf doet den staat onzer verliezen opmaken."

„ Eene byzondere omstandigheid dezer groote bataille is, dat de colommen, die het digst by Weenen waren, er niet meer dan 1200 roeden van verwyderd waren. De talryke bevolking dier hoofdstad bedekte de torens, daken en heuvels, om ooggetuige van dit groote schouwspel te zyn."

„ De Keizer van Oostenryk had Wölkersdorf den 6 verlaten, en was op een belvedére geklommen, van waar hy het slagveld overzien kon, en waar hy gebleven is tot op den middag. Hy is toen in alleryl vertrokken."

„ Het Fransche hoofdkwartier is, in den morgen van den 7, te Wölkersdorf aangekomen."

„ Volgens het 26ste bulletin, gedateerd Wölkersdorf den 9 van Hooimaand ll. en den 16 te Parys publiek gemaakt, was de hertog van Rivoli, den vyand door Stockerau vervolgende, toen den 9 dezer reeds te Hollabrun aangekomen. De hertog van Ragusa, die insgelyks den vyand nazet, zou den 10 dezer te Znaim zyn. De hertog van Auerstadt is op den 9 dezer te Nicolsburg aangekomen."

„ De Keizer van Oostenryk, de prins Antonie, een gevolg van omtrent 200 kalesen, koetsen en andere rytuigen, hebben den nacht overgebragt te Ehrusbrunn, den 7 te Hollabrunn, en den 8 te Znaim, van waar zy des morgens van den 9 vertrokken zyn: volgens berigten der lieden van het land, die hen verzeld gehad hebben, was hun verslagenheid zeer groot."

„ Van den kant des vyands is, onder anderen, een der prinsen van Rohan gekwetst op het slagveld gevonden. De prins van Auersperg en de luitenant veldmarschalk Wasakowicz, zyn onder de krygsgevangenen. De vyand schynt Moravie en Hongarye te verlaten, en zich in Bohemen terugtetrekken. By de overblyfzelen der vyandelyke armée heerscht eene sterke desertie plaats."

„ Gedurende den slag van den 6 dezer, heeft de vyand eenige honderd man van de observatie-posten op den regter oever van den Donau geworpen. Zy hebben zich weder ingescheept, na eenige manschap aan dooden of krygsgevangenen verloren te hebben."

„ De hitte is dezer dagen buitengemeen geweest. De thermometer is byna gestadig op 26 graden geweest."

„ De wyn is in zeer grooten overvloed. Er is een dorp, waarin men tot 3 millioenen pinten toe gevonden heeft. Dezelve heeft gelukkig geene de minste schadelyke hoedanigheid."

„ Twintig dorpen, de aanzienlykste van de schoone vlakte van Weenen, en zoodanig als men die in den omtrek van eene groote hoofdstad vindt, zyn gedurende den slag verbrand geworden."

„ De gekwetsten des vyands zyn in handen der Franschen gevallen: men telt reeds meer dan 12,000 man: alle de dorpen zyn er mede opgevuld. In vyf zyner hospitalen alleen heeft men 6000 gevonden."

Het 27ste bulletin, den 12 van Hooimaand uit Znaim (in Moravie) gedateerd, luidt aldus:

„ Den 10 heeft de hertog van Rivoli voor Hollabrunn de vyandelyke achterhoede geslagen."

„ Dien zelfden dag, des middags, zag de hertog van Ragusa, op de hoogten van Znaim aangekomen, de veldtros en de artillerie des vyands, die op Boheme aftrokken. De generaal Bellegarde schreef hem, dat de prins Jan van Lichtenstein zich naar den persoon des Keizers begaf, met eene zending van zynen meester, om over den vrede te handelen, en verzocht dienvolgens eenen wapenstilstand. De hertog van Ragusa antwoorde, dat het niet in zyne magt stond, dat verzoek inteswilligen; maar dat hy er berigt van zoude geven aan den Keizer. Middelerwyl tastte hy den vyand aan, ontnam hem zyne schoone stelling, maakte eenige krygsgevangenen, en nam 9 vaandels."

„ Dien zelfden dag, des ochtends, was de hertog van Auerstadt te Taya, tegen over Nicolsburg, overgetrokken, en had de generaal Grouchy, de achterhoede van den prins van Rosenberg geslagen, en 450 man van het regiment prins Karel gevangen gemaakt."

„ Den 11, des middags, kwam de Keizer tegen over Znaim aan. Het gevecht was aan den gang. De hertog van Ragusa had de stad omsingeld. De hertog van Rivoli had zich van de brug meester gemaakt en de tabaks-fabriek bezet. Men had, in de onderscheiden gevechten van dien dag, op den vyand 3000 krygsgevangenen gemaakt, 9 vaandels en 3 stukken geschut veroverd. De brigade-generaal Bruyères, officier van eene groote verwachting is gekwetst geworden. De brigade-generaal Guiton heeft eenen schoonen aanval met het 10de regiment kurassiers gedaan."

„ De Keizer onderrigt, dat de prins Jan van Lichtenstein, tot hem gezonden, by onze posten aangekomen was, deed het vuur ophouden. De navolgende wapenstilstand werd te middernacht geteekend, by den prins van Neufchâtel. De prins van Lichtenstein is aan den Keizer in zyne tent, des ochtends ten 2 uren, voorgesteld geworden. (*Zie deze wapenstilstand in de Ommelander Courant* van 11. Dingsdag.)"

Het 28ste bulletin, gedagteekend Weenen den 14 van Hooimaand, komt hoofdzakelyk hierop neder:

„ De Donau is 6 voet gewassen. De schip-bruggen, die men sedert den veldslag van Agram voor Weenen gemaakt had, zyn door de uitwerksels van dien aanwas verbroken geworden; maar onze bruggen van Ebersdorf, sterk en duurzaam, hebben er niet door geleden. Die bruggen, en de werken van het eiland Lobau, zyn het voorwerp der bewondering van de Oostenrykse militairen. Zy bekennen, dat zulke werken, sedert de Romeinen, in den oorlog zonder voorbeeld zyn."

„ De aartshertog Karel, den generaal-majoor Weissenwolf gezonden hebbende, om den Keizer te begroeten, en sedert de baron van Wimpffen en prins Jan van Lichtenstein, dezelfde beleefdheid in zynen naam bewezen hebbende, zoo heeft Z. Maj. het gepast geoordeeld, den hertog van Friuli, groot-marschalk van het paleis, tot hem te zenden, die hem te Budweis gevonden, en een gedeelte van den dag van gister, in deszelfs hoofdkwartier doorgebragt heeft."

„ De Keizer is gister ochtend ten 9 uren uit zyn kamp van Znaim vertrokken, en des namiddags ten drie uren op het paleis van Schönbrunn aangekomen."

„ Z. Maj. heeft de ommestreken van het dorp Spitz, hetwelk het bruggenhoofd van Weenen vormt, bezocht. Hy heeft aan den generaal Bertrand verscheidene werken bevolen, die heden ontworpen en begonnen moeten zyn."

„ De brug op paalwerk, voor Weenen, zal op het spoedigst hersteld worden."

„ Z. Maj. heeft tot marschalken des Ryks benoemd, den generaal Oudinot, den hertog van Ragusa en den generaal Macdonald, het getal der marschalken was elf. Deze benoeming brengt hen tot veertien. Er blyven nu nog twee plaatsen open. De plaatsen van kolonel-generaals der Zwitzers en van kolonel-generaal der jagers zyn mede open."

„ De kolonel-generaal der jagers is, volgens onze constitutien, groot-officier des Ryks."

„ Het getal der, in onze magt gevallen Oostenrykse gekwetsten, bedraagt 12 á 13,000 man."

„ Van de Oostenrykers zyn 19 generaals gedood of gekwetst geworden. Men heeft als eene zonderlinge zaak opgemerkt, dat de Fransche officiers, het zy van het oude Frankryk, het zy van de nieuwe provintien, die zich in dienst van Oostenryk bevonden, voor het grootst gedeelte omgekomen zyn."

„ Men heeft verscheiden postboden opgeligt, en in de brieven, waarvan zy overbrengers waren, eene voortgezette correspondentie tusschen van Gentz en den graaf Stadion gevonden."

„ Het corps van den hertog van Rivoli, vormt deszelfs legerplaatsen in den kreitz van Znaim; dat van den hertog van Auerstadt, in den kreitz van Brunn; dat van den marschalk hertog van Ragusa, in den kreitz van Korn-Neuburg; dat van den marschalk Oudinot voorwaarts van Weenen, te Spitz; dat van den Onder Koning, op Presburg en Gratz. De Keizerlyke garde keert in de ommestreken van Schönbrunn terug."

„ De oogst is zeer schoon en overal zeer overvloedig. Het leger is gekantonneerd in heerlyke landen, ryk in voortbrengzelen van allerlei aard, en vooral in wynen."

Dag-order.

„ Saxen! Op den dag van den 5 van Hooimaand, hebben 7 á 8000 man uwer, het centrum des vyandelyken legers doorboord en zich op Duitsch-Agram gerigt, in weerwil der pogingen van 40,000 man, door 50 vuurmonden ondersteund. Gy hebt tot middernacht gestreden en gebivouackeerd, te midden der Oostenrykse linien. Den 6, met het krieken van den dag, hebt gy het gevecht met de zelfde hardnekkigheid, midden onder de verwoestingen van des vyands geschut, wederom begonnen. Uwe kolonnen vol leven, zyn onbeweegbaar gebleven als het koper. De groote Napoleon heeft uwe zelfopoffering aanschouwd; hy telt u onder de dapperen."

„ Saxen! het hoogste goed van een krygsman bestaat in het vervullen van zyn pligt; gy hebt waardiglyk de uwe vervuld."

„ In het bivouac van Leopoldsau, d. 7 v Hooim 1809."

„ *De ryks marschalk prins van Ponte-Corvo, bevelhebber van het 9de leger-corps in Duitschland.*"

(*geteekend*) „J. BERNADOTTE."

Circulaire aan de bisschoppen.

„ Mynheer de bisschop van . . . . . ! De overwinningen van Enzersdorf en van Agram, alwaar de God der heirscharen zoo zigtbaar de Fransche wapenen beschermd heeft, moeten de levendigste dankbaarheid in de harten onzer volken verwekken. Onze wil is dus, dat gy by den ontvangst dezer, met hen, dien zulks aangaat, overleg neemt, om onze volken in de kerk te vereenigen, en overeenkomstig de gevoelens, die ons bezielen, dankzeggingen en gebeden naar den Hemel optezenden."

„ Onze heere Jezus Christus, offchoon afkomstig uit het bloed van David, wilde geene tydelyke regering. Hy wilde integendeel, dat men in de beheering der aardsche zaken aan Cesar zou gehoorzamen. Hy was alleen bezield met het groot ontwerp van de verlossingen van de zaligheid der zielen. Erfgenaam der magt van Cesar, zyn wy vastelyk gezind, de onafhankelykheid van onzen troon en de onschendbaarheid onzer regten te handhaven. Wy zullen voortgaan in het groot werk der herstelling van den godsdienst. Wy zullen deszelfs bedienaars met het aanzien bekleeden, dat wy alléén hen kunnen geven. Wy zullen hunne stem hooren, in al hetgeen tot het geestelyke en tot de leiding van het geweten behoort."

„ Te midden van de zorgen der leger-plaatsen, der wapenkreten en der bezorgdheden van den oorlog, hebben wy u van deze gevoelens wel willen kennis geven, ten einde die werken der onwetendheid en der zwakheid, der kwaadwilligheid of der leugenachtigheid, waardoor men de onrust en de wanorde in onze provintiën wilde aanstoken, der verachting prys te geven. Men zal ons niet afleiden van het groot oogmerk, waarnaar wy streven, en dat wy voor een gedeelte reeds gelukkig bereikt hebben, de herstelling der altaren van onzen godsdienst, door ons te willen doen gelooven, dat deszelfs grondbeginselen onbestaanbaar zyn met de onafhankelykheid der troonen en der volken, zoo als de Grieken, de Engelschen, de protestanten en de kalvinisten

(*t vervolg op de kant van deze bladzyde.*)

Oogstmaand aanstaande, de correspondentie van het Koningryk Holland op alle departementen, zoo oude als nieuwe, van het Fransch Keizerryk, op deszelfs kolonien en overzeesche staten, op geheel Zwitzerland, op geheel Italie, Spanje en Portugal zal verzonden worden:

„ Dagelyks, over Breda, op Antwerpen en Parys."

„ Alle maandagen, woensdagen en zaturdagen, over Nymegen."

„ Alle dingsdagen, donderdagen en zaturdagen, over Eindhoven; en, voor zoo verre Zeeland betreft, over Middelburg, over welk kantoor ook alle depêches uit Holland naar Vlissingen, op dezelfde dagen, verzonden worden. Gelyk de depêches uit Frankryk op dezelfde dagen en wyzen zullen worden aangebragt. Om de voornaamste correspondentie de meest mogelyke zekerheid en spoed te geven, zal er een afzonderlyk en expres daartoe aangelegd rit tyden van Amsterdam op Breda en vice versa, vertrekkende alle avonden ten acht uren van Amsterdam."

„ Dit rit zal gereden worden, behalve door den postillon, door een courier, die voor de depêches, welke hy niet verlaten mag, verantwoordelyk wezen zal."

„ De depêches voor Zwitzerland, geheel Italie, Spanje en Portugal, zullen evenwel, zoo men al anders niet verzogt wordt geadverteerd, dat, ten gevolge van het traktaat tusschen de generale post-officien van Holland en van Frankryk, op den 8 van Wynmaand 1808 te Parys gesloten, en door Z. Maj. den Koning van Holland en door Z. Maj. den Keizer der Franschen en Koning van Italie geapprobeerd en vervolgens geratificeerd, met den eersten van

„ Hetzelve zal de kantoren te Haarlem, te Leiden, in den

„ AMSTERDAM den 18 van Hooimaand 1809."

„ *De directeur-gener. der posteryen voorn.*"

„ VAN LAMSWEERDE."

PUBLIEKE FONDSEN.

PRYZEN der GRANEN enz., op de Koorn-beurs te Groningen, van den 28 van Hooimaand.

Oldamst. Tarwe	,118,124 ℔ á 6 gl.	,10,15 st. á 7½ gl.	
Smodde idem	,118,120 ℔ á 6 gl.	, 5,15 st.	
Drentsche Rogge	,118,120 ℔ á 4 gl.	,18,19 st. á 5 gl.	
Ommel. idem	,111,116 ℔ á 4 gl.	, 8,14 st.	
Oldamst. W. Garst	, 99,100 ℔ á 8 gl.	,10,14 st.	
Ommel. idem	, 94, 96 ℔ á 3 gl.	, , 5 st.	
Dikke en Fr. Havet	, 82, 85 ℔ á 3 gl.	,18,19 st. á 4 gl.	
Voerhaver	, 66, 70 ℔ á 2 gl.	,12,16 st.	
Sappemeerst. Boekw.	,106,109 ℔ á 4 gl.	, 8,12 st.	
Koolzaad	á 12 gl.	5,10,15 st.	
Boter	¼ Ton á 25 gl.	5,10,15 st. á 26½ gl.	

Zetting van 't Roggen-Brood en Boekweite-Meel te Groningen van den 31 van Hooimaand.

Brood van 8 ℔	—	f 6 stuiv.	4 duit.
't Spint Boekweite-Meel	—	13 stuiv.	duit.
½ — idem	—	6 —	4 —
¼ — idem	—	3 —	3 —
⅛ — idem	—	1 —	6 —
't Pond idem	—	2 —	1 —

GRONINGER EFFECTEN, op den 31 van Hooimaand.

Obligatien	3½ pCt.	42	á 43
Dito	4	48	a
Dito	5	60	á

GEMENGDE BERIGTEN.

VOOR HET RYK.

*** De *LAND-DROST* in het DEPARTEMENT GRONINGEN, brengt by dezen ter kennis van alle belanghebbende, by de te doene INDYKING van de KWELDER-LANDEN agter *Usquert*, *Warffum*, *den Andel*, en een gedeelte van *Westernieland*, dat by gelegenheid van de op den 25sten dezer, in het *Landshuis* te *Groningen*, ten overstaan van daartoe door den LAND-DROST gecommitteerde ASSESSOREN, ten gevolge des *Land-Drosts* bekendmaking van den 7den van Hooimaand 1809 plaats gehad hebbende stemming van VOLMAGTEN, om een plan van INDYKING van voorschr KWELDER LANDEN optemaken, met byna eenparigheid van stemmen der Eigenaren of regthebbenden, daartoe zyn benoemd, de reeds bevorens in deze zaak gefungeerd hebbende Volmagten:

SYBRAND BRUINS,
K. J. DE WAARD,
JAN REINTIENS,
HENDRIK PIETERS, en
T. RYKELS.

En dat deze aangestelde Volmagten ten gevolge gemelde bekendmaking van den 7den dezer, als nu door den LAND-DROST zyn aangeschreven, om zich dadelyk te verledigen om het verlangde plan van *Indyking* van voorschr. *Kwelder-Landen* optemaken, ten einde herzelve *voor* den 1sten van Herfstmaand aanstaande by den LAND-DROST worde ingediend, om aan ZYNE EXCELLENTIE den Heere MINISTER van den WATERSTAAT ingezonden te worden.

Wordende elk en een ieder van de geinteresseerden, in deze intedykere Polder, by dezen als nog uitgenodigd, om aan den LAND-DROST te doen toekomen en te suppediteren, alle zoodanige consideratien, reflexien, plans of middelen, als zy tot de beste uitvoering van de Indyking zelve of ter vermyding van zwarigheden zouden oordelen te kunnen dienen, ten einde deze stukken door den LAND-DROST kunnen worden gesteld in handen van de benoemde en hiervoren gemelde Volmagten, om daarvan overeenkomstig de speciale aanschryving van den LAND-DROST, zoodanig gebruik te maken, als ten meesten nutte van de te doene Indyking zal bevonden worden te behoren.

GRONINGEN den 28 van Hooimaand 1809.

H. L. WICHERS.

*** De OFFICIER VAN DE JAGT in het *1ste Distrikt*, Departement *Groningen*, als daar toe door Zyne Excellentie den *OPPER-JAGERMEESTER der KROON* geauthoriseert, brengt by dezen ter kennis van de daarin belanghebbende, dat by het OPPER-DEPARTEMENT VAN DE JAGT, als *privative Visscheryen* zyn geregistreert:

De *Trekvaart* van *Uithuizen* tot aan de *Grond-Zyl* by *Hogerbrugge*, en van de *Winsummer Looptillen* tot aan de *Abelstokstertil*. Van *Ulrum* tot aan de *Wehertil*, met de twee Diepen, waar van de eene strekt tot de *Zoutkamp*, en de andere tot *Houwerzyl*. Het *Winsummer Zyldiep*, van de brug te *Onderdendam* tot aan de *Schaphalster Zylen*. Het *Warfummer Diep*. Het *Wetzinger Zylmaar* en de *oude Æ*, tot aan de *Koningsleegte*. Het *Koksmaar*, beginnende by de *Elswerdertil*. Het *oude Maar* by *Korthuis*. Het *Eppenhuister* en *Stitswerder Maar*. De *Singelsloot* met drie Vyvers, by het huis *Schelkema Nyenstein*. De *Maten* van *Uithuizen* en de *Meden*, beginnende by *Korthuis* tot aan de *Horten*. Het *Usquerder Maar* tot aan *Dingstede*. De *Delt* tot aan *Scheestil*. De *Singelsloot* met twee Vyvers, by het huis *Menkema*. Het *Temmaar* te *Obergum*. Het *Husinger Maar* tot aan de *Westerwytwerder Hoek*. De *Waterlossing* by *Scheestil* te *Zuidwolde*, tot aan de *Munnikke Weg*. De *Noordwoldertogt* eindigende by de *Ellerhuistertil*. De *Togt* by *Ellerhuizen* tot aan de *Zuidwenning*. Het *Sikkemaar* tot aan *Bedum*, en de *Wateren* in de *Scheppery* van *Innersdyk*. Het *Pot* of *Bellingwaerdstermaar*. Van *Carnwerderzyl* tot *Onderdendam*. Het *Maar* van *Baflo* tot *Obergum*. Van *Crangweer* en *Westerwytwert*, door *Bourdam*, tot *Froomtil*. Het *Selwerderdiep*, van *Groningen* tot aan de *Grondpomp*, by de *Wierumer schouw Drie Kolken*, by het huis *Ten Dyken* gelegen. *Twee Kolken*, ten noorden van het *Ooster-Nyland*, aan de voet van den *ouden Dyk*.

GEBOORTE- EN STERF-BERIGTEN.

*** Dezen morgen verloste zeer voorspoedig, myne geliefde Huisvrouw ANNA MARIA HAENENBERGER, van een welgeschapen DOCHTER.

GRONINGEN d. 29 v. Hooimaand 1809. WILLEM VAN DRIELST.

*** Met een beklemd en bedroefd harte, geef ik aan vrienden en bekenden kennis, wat my in een korten tyd is gebeurd! 't Is nog geen twee jaar geleden, toen ik myn jongste Zoon moest zien ten grave dalen, en, voor veertien weken, stierf myne jong geboorene Dochter.

Maar helaas! nu werd myn smart verdubbeld, door het afsterven van myne dierbare Echtgenote WOLTJE JANS BLOKZYL, na dat zy byna twaalf weken gesukkeld had.

Geen raad of bate was er vóór te bekomen: dus blies zy den laatsten adem, heden morgen, ongeveer zes uren, uit. Zy had den ouderdom van byna 36 jaren bereikt, waar van ik ruim 11 jaren met haar in een genoeglyken Echt hebbe doorgebragt. Ik misse in haar eene trouwe en zorgdragende Vrouw, en myne nog twee onmondige Zoontjes, eene brave en liefhebbende Moeder.

Hoe smertelyk my deze slag is, zal een ieder ligt kunnen beseffen: doch daar het Gods wil en weg is, wensche ik stille te zyn, in hoope dat zy in de zalige ruste is ingegaan.

TJUCCHEM, onder *Siddeburen*, den 27 v. Hooimaand 1809. JAN MEERTENS.

ALBERTJE VAN OOSTEN, Wedw. HERES, in de *Bellingwolderschans*, presenteert publiek, by Strykgeld, voor den tyd van zes eerstvolgende jaren, te verhuren: Eene deftige BOERENPLAATS, staande en gelegen in het wyde min. honderd Deimatten kostelyk Land, staande en gelegen op de koude hoek, onder het Karspel *Bellingwolde*. — Deze Verhuring zal zyn op *Vrydag* den 4 van Oogstmaand dezes jaars, 's avonds te 5 uuren, ten huize van Vert Harms in *de Zwaan*, binnen de *Bellingwolderschans*, op Condition, welke 's daags te vooren, ten huize van Verhuring zullen zyn te zien en te lezen.

Met Consent des REGTS van het FIVELINGO KWARTIER, gedenkt de Heer C. W. VIETOR, op *Woensdag* den 9 van Oogstmaand 1809, 's avonds ten 6 uren, ten huize van den Kastelein T. STEENHUIS te *Appingedam*, publiek by Strijk- en Opbodsgeld te Verkoopen: Eene in den jare 1801 van gronds op nieuw geimmerde BEHUIZINGE, voorzien met een Bereeden en Bovenkamer, Keuken, Schuur waarin Stalinge voor Paarden en Beesten, benevens een Tuin, staande en gelegen onder *Solwert* aan het Trekpad by *Appingedam*, zynde zeer geschikt tot een *Herberg* en vele andere Neering en Handreering. — Om voort na de Verkoop of op Alietheiligen aan te vaarden; zullende voorts de Condition die dagen voor de Verkooninge ten huize opgemeld zyn te lezen.

Met Consent des REGTS van het FIVELINCO KWARTIER, gedenkt de Heer WILLEM CL. WILLEMSEN, op *Woensdag* den 9 van Oogstmaand 1809, des avonds ten 6 uren, ten huize van den Kastelein T. STEENHUIS te *Appingedam*, publiek by Strykgeld te Verkoopen: De GERECHTE HALFSCHEID in een wel bekante PELMOLEN, met de BEHUIZINGE en TUIN, staande en gelegen aan het Trekpad te *Solwert*, waarvan den Condition drie dagen bevoren ten huize gemeld zullen zyn te lezen.

Met consent des REGTS van het WESTER-KWARTIER, gedenken de KERKVOOGDEN van DOESUM, op *Maandag* den 21 van Oogstmaand 1809, des voordemiddags te 10 uren, ten huize van de Tolmeester H. G. SYTSMA te *Stroobosch*, publiek te laten Verkoopen: eene groote Party van ongeveer 100 Wagenvragten DUIF- of DOFSTEEN, liggende aan de Trekvaart op 't *Stroobosch*, herkomstig van de *Kerk* te *Doesum*.

In Wynmaand aanstaande, tyd en plaats nader te bepalen, zal publiek worden te koop gepresenteert, om op den 1 van Slagtmaand 1809 te aanvaarden: Een extra groote HEEREN BEHUIZINGE, staande en gelegen in het wyde van de Heere-straat alhier, laatst bewoond geweest door Mons. A. GOOSMAN en Vrouw, zeer geschikt voor een Logement of andere dergelyke affaire; voorzien van diverse Onder- en Boven-Kamers, ruime Zolders, Keuken, Regenbakken en Put, als ook een fraaije Tuin, opene Plaats met Bleekveld en groote Stalling, alsmede Hooi- en Turfzolders; worden de Behuizinge, gelyk mede een aparte Woning, afzonderlyk verhuurd; kunnende een gedeelte van het Woonkelder onder zich by de Procureur E. LEINENGA op Munnikkeholm.

De Koopl. S. H. CALKEMA en ZOON, gedenken te laten Verkoopen, onder Houtkopers Aannemers en Mastemakers, één party DENNEN BALKEN, van 20 tot 70 voeten, van 12 tot 20 duim dik, één party ELLINGS van 18 tot 30 voets JUFFERS, 40 voets SPARREN en EIKEN BALKOENDERS, 25 á 2600 PLANKEN van 1 á vyf vierde duim in onderscheiden lengten, één groot party DAK en PAN-LATTEN, op het *Hogezandt*, waar van de tyd rader zal worden bepaald.

OUDERS of VOOGDEN te plaatzen; kunnen zich den ondergeteekende tot zyne bende, waarin aan een het Publiek, dat de persoon radeele te kunnen werkstellig schouwen als een kwaadaardig schoolschrift, zonder grond, en zonder eenige authoriteit der HOOGE REGERING van den LANDSCHAPPE DRENTHE.

NIETAP den 30 van Hooimaand 1809. JAN HILBRANS.

De Ondergeteekende KEURMEESTER der DEKHENGSTEN in dit DEPARTEMENT, als daar toe geauthoriseert door Heeren COMMISSARISSEN, brengt by dezen ter kennis van die gene, welke daarby belang mogten hebben, dat ter gelegenheid van de op den 28 van Hooimaand laatstleden gehouden KEUR der DEKHENGSTEN, op grond van Art. 26 van het Reglement op de *PAARDE-FOKKERY*, de navolgende Præmien aan de Eigenaars van de drie beste DEKHENGSTEN zyn uitgedeeld, en wel de hoogste van 75 guldens, aan HARM PIETERS van *Uitwierda*; de tweede van 50 guldens, aan PIETER GEERTS van *Hellum*; en de derde van 25 guldens, aan TJARK KORNELLIS van *Rottum*, zynde de beide eersten Swart en de laatste Bruinhaarig. Dat voorts voor dit jaar is afgekeurd, de Bruine driejarige HENGST van HINDRIK KEMPER te *Veendam*; zullende mede verder niet mogen Dekken, de Swarte driejarige HENGST van ALLE ENNES onder *Wirdum*, als op de *Keur* aan *Commissarissen* niet vertoond.

Voorts zyn op den 29 van Hooimaand, ingevolge Art. 36 van het Reglement, de navolgende Præmien uitgedeeld, aan de respective Eigenaren van de drie beste als toen ter Keur gepresenteerde MERRIEN, en wel de eerste van 75 guldens, aan JAN JANS van de *Harkstede*; de tweede van 50 guldens, aan LUURT HERES onder *Loppersum*; en de derde van 25 guldens, aan ELLE GERRITS BOEREMA buiten de Steentil Poort onder de Stad *Groningen*.

GRONINGEN den 31 van Hooimaand 1809. BUURT SCHATTENBERG.

Über den, aus dem Kauffschilling eines subhastirten Hauses zu 4675 Gl. Gold und 180 Rthl. 4 Ggr. courant Ausmeinerei-gelder bestehenden Nachlas, des weiland Bäckermeisters MATTHIAS W. RABENBERG zu *Leer*, ist der Liquidations-Process eröfnet.

Es werden demnach alle und jede die an diesem Nachlasz einigen Anspruch haben, vorgeladen, sich damit innerhalb 9 Wochen, spätestens *in termino præclusivo* den 24sten August (Oogstmaand) vormittags 10 uhr, vor dem *Deputato Auscultatore* FISCHER in Person, oder mittelrs eines gehörig Bevollmächtigten (wozu denen, so es an bekantschaft fehlen mögte, die hiesigen *Justiz Commissarien*, *Justiz-Commissions-Räthe* SCHRÖDER und HÖTING, und *Justiz-Commissair* BÖRNER, sodann *Justiz-Commissair* KIRCHHOFF in *Weener* vorgeschlagen werden) zu melden, und solche zu justificiren, unter der warnung, dasz die ausbleibende Creditoren aller ihrer etwaigen vorrechte verlustig erkläret, und nur an dasjenige verwiesen werden sollen, was nach befriedigung der sich meldenden gläubiger von der masza noch übrig bleiben mögte.

LEER, *im Amtgerichte*, *den 5 van Zomermaand* 1809. OLDENHOVEN.

De ondergeteekende maakt door dezen aan een ieder bekend, om aan zyne Vrouw JACOBJE CORNELIS WYTZES, woonachtig op de *Zevenhuizen*, niets te crediteeren of te leenen; zullende zulks voor nul en geener waarde worden gehouden.

ZEVENHUIZEN den 1 van Oogstmaand 1809. JACOB JANS.

De Heer OVERSTE SCHIPPER en GECOMMITTEERDE ZYLVESTEN van het TERMUNTER-ZYLVEST, zyn voornemens publiek Uittebesteden: het REPAREREN van pl. min. 2 á 3 Roeden SPANTWERK in het ZYLVESTER-HOOFD te *Termunter-Zyl*

Deze Uitbesteding zal zyn, op *Donderdag* den 10 van Oogstmaand 1809, des nademiddags te 2 uren, ten huize van T. D. LEWE te *Termunter-Zyl*; alwaar de Bestekken drie dagen bevorens ter lezing zullen liggen.

Met consent des REGTS van het FIVELINGO-KWARTIER, gedenkt de E. R. SCHENKEL, publiek by Strvk- en Opbodsgeld te Verkoopen: 1. Een extra fraaije BEHUIZINGE, staande en gelegen in de Land-straat te *Delfzyl*, voorzien met twee Voorkamers, een Achterkamer, een Stookhuis met Fourneis, Put en Regenwatersbak; voorts een extra groot PAKHUIS bezyden de Behuizinge, achter herzelve eene Bleek, met vrucht- en onvruchtdragende Boomen, en verdere commoditeiten, zoo en in diervoegen als het thans door den Heer Ontvanger VOS VAN STEENWYK wordt bewoond. II. Twee één-twee-en-dertigste PORTIEN in het KOF-SCHIP, *WILHELMUS KAYZER* genaamd, wordende thans door de Schipper H. REDEKER bevaren. Wie gading maakt, kome op *Woensdag* den 2 van Oogstmaand 1809, des avonds te 6 uren, ten huize van J. LAMPE, in de *Wildeman* te *Delfzyl*; alwaar de Conditien drie dagen bevorens ter lezing zullen liggen.

De Procureurs J. VERSTEEGH en ZOON in qlte, gedenken op *Vrydag* den 4 van Oogstmaand 1809, des avonds te 7 uren, ten huize van de Kastelein F. DUBBELBOER in het Blaauwe Paard te *Groningen*, publiek by Strykgeld te Verkoopen: Een welbevaren TJALK-SCHIP (*DE JUFFER MARIA* genaamd), groot pl. min. 34 Haver Lasten, met Zeil en Treil, Ankers en Touwen en verdere annexen, zoo door DERK H. FORMA is bevaren en thans is liggende by Steentil-poorten Boog alhier; gelyk dagelyks in oogenschyn kan worden genomen.

De ondergeteekende maakt aan het geëerd Publiek in het DEPARTEMENT GRONINGEN bekend, dat hy in plaats van wylen den Heer P. M. NIEBORGH, in leven *Organist van St. Martini Kerk te Groningen*, wederom heeft aangesteld tot deszelfs Correspondent en Gevolmagtigde, in het verkoopen of verruilen en ontbieden van PIANO FORTO'S uit zyn Fabriek, de *Orgelmaker* N. A. LOHMAN, in de Heere-straat te *Groningen*; kunnende de belanghebbenden aldaar van de conditien, als mede van de pryzen van koop of verruiling, inligting bekomen, en zoo goed handelen als in myn Fabriek, myne reeds veel geleverde Stukken in dat Departement kunnen strekken, tot bewys van myne goed gemaakte Werken, en voor welke ik twee jaren my verbinde in te staan voor alle accidenten, die mogten plaats vinden. Recommandere my inmiddels in de gunst van een ieder.

AMSTERDAM den 20 van Hooimaand 1409. C. VAN DER DOES.

Te Groningen, by M. VAN HEYNINGEN BOSCH, in de Oude Ebbinge Straat.